

Per.
Lat
020

Prodit Budapestini, VIII., Baross-u. 62. circa Idus cuiusque mensis, excepto Julio et Augusto.
Pretium subscriptionis annuae 60.000 coronarum (4 P 80 f).

Mens humana.

Ita divinitus constituta est natura humana, ut altiores¹ spiritus¹ gereret¹. Homines non contenti rerum condicionibus, in quibus a Creatore mundi collocati erant, mobili atque inquieta mente stimulati ad altiora² tendentes² a parvo primordio gradatim ad tantum cultus³ atque humanitatis³ fastigium⁴ pervenerunt, ut nihil iam amplius, quod cupiant, habere videntur. At in progressu scientiae nulla est institio.⁵ Multa enim adhuc in natura rerum sunt ignota hominibus, quae mens gradatim indagare atque explorare conatur. Multa

Pallas Athena.

enim milia stellarum in convexis⁶ caeli⁶ coruscant, quarum occulta⁷ in tenebris⁸ iacent⁸ neque imperfectis, quae⁹ nunc⁹ sunt,⁹ instrumentis ea in praesens¹⁰ aperiri posse constat. Atque etiam in terris, quamvis nunc iam pauciores, tamen sunt res inexploratae, dignae, quae humana mente cognoscantur. Quare homines machinas et instrumenta varia, quibus ea occulta sperant se patefacturos, assidue corrigere ac consummare¹¹ nituntur, ut ea, quae affectant,¹² consequi possint. Nobilissimum horum instrumentorum

¹ nagyra tör ² magasabbra tör ³ műveltség ⁴ fok ⁵ megállás ⁶ égbolt ⁷ titkok ⁸ homályban vannak ⁹ mostani ¹⁰ egyelőre ¹¹ tökéletesíteni ¹² törekszik.

est machina volatilis,¹³ quae licet non ita pridem inventa sit, tamen hodie iam adeo perfecta¹⁴ atque absoluta¹⁴ est, ut nullo¹⁵ fere¹⁵ periculo¹⁵ in aëre volare possit. Ridemus quidem nunc illum Daedalum eiusque filium Icarum, qui, cum a rege Minoe per vim retinerentur, plumeis alis ad umeros applicatis ex insula Creta mare pervolare temptarunt; haec tamen conata¹⁶ ostendunt iam Graecos id egisse, ut in occultas caeli regiones penetrarent. Spes, quam illi multique deinceps foverant, nunc iam ad effectum¹⁷ perducta est.¹⁷ Longitudo itineris, quod illa machina conficere potest, in dies crescit neque longe a nobis abest tempus, cum homines, tamquam aves, in aëre volitabunt. Iam id, quod adhuc frustra temptatum erat, assecuti sunt: uno tenore¹⁸ pervolatum est mare Atlanticum. Lindbergius, vir Americanus, primus¹⁹ huius facti praeclarissimi laudes abstulit. Exinde complures eum secuti prospere ad finem,²⁰ quem petebant, pervenerunt. At terminata²¹ finita-

que²¹ est regio rationis neque unquam, quae Deus occulta esse voluit, vires humanae cognoscere aut assequi poterunt.

¹³ repülőgép ¹⁴ tökéletes ¹⁵ szinte veszedelem nélkül ¹⁶ kísérlet ¹⁷ megvalósult ¹⁸ egyhuzamban ¹⁹ először ²⁰ cél ²¹ véges.

Sanctus Stephanus.

Scriptis: V. F.

*Velox¹ Hungariam percurrit fama pericli,
Undique fideles Stephani loca iussa² petebant.
Advenit princeps acer Vecelinus in armis,
Agmen agens equitum, Germano sanguine natus,
Comiter³ in fines quem Geyza receperat⁴ Hungros;
Iam puer armorum pernix⁵ exercitus usu,
Turpia nec suetus⁶ pugna convertere terga.
Hunc animosus⁷ equo sequitur Pasmanus in albo
Ancipitemque⁸ manu dextra magnum tenet ensem,
Uno qui galeas ictu diffindit⁹ aënas.¹⁰
Hospitibus veniunt hi cum multis Alemannis,
Qui in deserta¹¹ satis cultoribus¹¹ arva recepti
Magna colenda locis capiebant praedia¹² multis;
Ut referant grates,¹³ laeti vexilla sequuntur.*

¹ gyors ² megállapított hely ³ nyájasan ⁴ befogad ⁵ ügyes ⁶ megszokott ⁷ bátor ⁸ kétélű ⁹ kettéhasít ¹⁰ érc ¹¹ lakatlan ¹² birtok ¹³ hála.

Anno MDCCCXLII. a pictoribus Italicis didicit artem tabulas pingendi. Iacopo, quo magistro clarissimo usus¹¹ est, ingenium iuvenis eximium agnovit et quamquam hortabatur iuvenem, ut diligenter disceret, tamen familia, praesertim mater eius consiliis¹² pueri obstetit.¹³ Qua de causa, cum Zichy Vindobonam se contulisset,¹⁴ familiae amicitiam amisit. Opus eius primum est *Eques moriens*, quem Germani habent proprium. Eo tempore pinxit *In arcam¹⁵ positionem*,¹⁵ quam Museum Nationale Hungaricum sibi comparavit. Postea complures imagines in publicum prodibant, quarum clarissimae sunt *Christus de cruce desumitur*, *Linter¹⁶ in periculo versantes servans*,¹⁶ *Regina Elisabeth ad suggestum¹⁷ funebrem¹⁷ Francisci Deák*.

Anno MDCCCXLVII. a principe¹⁸ Russo-

¹ festészet ² kiváló tehetségű, ³ ballada ⁴ il-lusztrál ⁵ falu ⁶ megye ⁷ Somogy ⁸ vonz ⁹ műterem ¹⁰ rajzol ¹¹ tanítója volt ¹² terv ¹³ ellenáll ¹⁴ megy ¹⁵ sírbatétel ¹⁶ mentőcsónak ¹⁷ ravatal ¹⁸ cár.

Michael Zichy

Anni MDCCCXXVII. dies XXI. Octobris est in historia artis¹ pingendi¹ Hungariae celeberrimus. Eo enim die natus est Michael Zichy, pictor imaginum ille singularis² ingenii,² qui carminibus epicolyricis³ Ioannis Arany pulcherrimis imaginibus⁴ pictas⁴ addidit.⁴ Ergo centum annis ante natus est in pago⁵ Zala comitatus⁶ Simighiensis.⁷ Iam pueri animum tabulae pictae traxerunt.⁸ Postquam scholas partim domi, partim in oppido Veszprém frequentavit, ad studia maiora perficienda Budapestinum petivit, ubi studia negligens magis officinis⁹ pictorum visendis se tradidit. Etiam in libris imagines varias scripsit.¹⁰

*Hungaricae posthac celeres venere cohortes,
Arcubus, utentes, doctae¹⁴ pulsare¹⁵ sagittas.
Ex umeris pendent ursina¹⁶ segestria¹⁷ latis
Gausapinisque¹⁸ haeret clitellis¹⁹ crassa²⁰ securis,
Letifera²¹ in pugnibus²² consertis²³ arma virorum,
Aequore qui campi²⁴ cursabant ocuis euro,
Agmen ut in celso sublime volare putares.
Milia iam coeunt validorum armata virorum,
In quorum numero laetus pascebat ocellos
Princeps²⁴ et tristis frons exhilarata²⁵ nitebat.²⁶
Iamque iter ingreditur²⁷ fulgens exercitus armis
Et Stephanum magno strepitu²⁸ comitatur equorum;
Antei²⁹ ipse viros nitida stipante³⁰ caterva
Atque animo tacitus versat³¹ mutabile fatum.³²
Praeterit Arrabonam³³ dextram velociter agmen
Romanaque via cursu maturat adire
Partes infestas³⁴ hostique occurrere saevo.*

*Haud procul Arrabona mons altus distat ab urbe,
In quo coenobium³⁵ ligno³⁶ surgebat in auras;³⁷
Aedis erat sancto Martino in vertice³⁸ sacra,³⁹
Inque domo monachi⁴⁰ vivebant arte⁴¹ severa.
Nocte, die precibus⁴² calidis⁴³ operisque vacabant.⁴⁴
Altera pars agros putres⁴⁵ scindebat⁴⁶ aratro⁴⁷
Siccabatque⁴⁸ lacus diffusos, stagna, paludes;
Saltibus excisis augebat humum manibusque
Semina⁴⁹ spargebat pingui Cerealia⁴⁹ terrae.
In fabricis⁵⁰ alii, tractantes mangana,⁵¹ puris
Hungaricos varias merces fabricare docebant;*

rum in Russiam invitatus est, ubi praeter varia genera imaginum pinxit *Messiam, Martyres Iudaeos.* E Russia Lutetias¹⁹ Parisiorum¹⁹ profectus est, ubi in consuetudinem²⁰ illius clarissimi Michaelis Munkácsy adductus²⁰ tabulas, easque plurimas pingere perrexit.²¹ Post annos XIII in Hungariam rediens maxima laude accipitur.

In pago Zala carminibus Ioannis Arany, Alexandri Petőfi, Michaelis Vörösmarty tabulas pictas addidit, praeterea etiam Tragœdium Hominis Emerici Madách imaginibus ornavit.

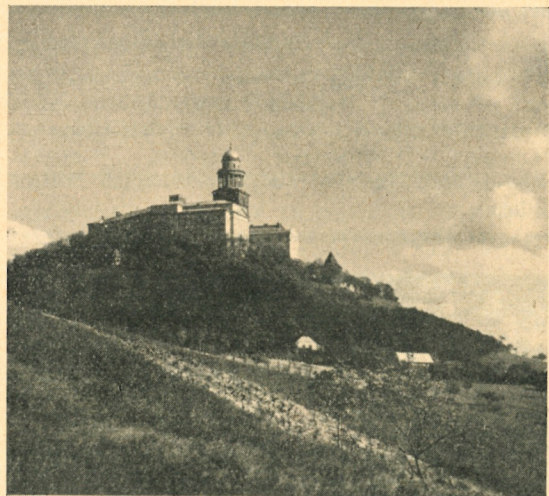
De caelo Hungariae anno MDCCCCVI. stella splendidissima decidit. Michael Zichy mortuus est. Ille quidem vita decessit, sed nos iterum atque iterum revocemus in memoriam illud proverbium: *Abiit, non obiit, quia pictor ille celeberrimus mortuus est quidem, sed gloria eius manebit, donec unus Hungarus in terra vivet.* *Rosalia Unger.*

¹⁹ Páris   ²⁰ megismerkedik   ²¹ folytat.

*In ludis alii pueris cultus⁵² studiosis⁵²
Tradebant⁵³ artes primas, elementa loquendi.
Nonnullique opus antiquum transcribere⁵⁴ iussi
Grammata⁵⁵ pingebant⁵⁶ dextre⁵⁷ miniis⁵⁸ ad amu-
sim.⁵⁸*

*Plurima sed monachi satagebant,⁶⁰ ut mala gentis
Indoles⁶¹ in melius conversa capessere mores
Ocuis apta novos esset Christumque vereri;
Hos non terrebant loca vasta nec antra ferarum,
Quominus agrestes⁶² temptarent vincere duos
Atque animos trucium mollirent silvicularum.*

*Qui procul ut videre citas properare cohortes,
Iam duce descendunt agiles⁶³ abbate⁶⁴ senili,⁶⁵*

S. Mons Pannoniae.

*Ut iuvenem Stephanum coram⁶⁶ salvere⁶⁷ iuberent
Et cuperent⁶⁸ illi pacem laetumque triumphum.
Constitit agmen iens simul et vestigia⁶⁹ pressit;⁶⁹
Pulvis equis sudas⁷⁰ operit trepidantibus⁷¹ auras.
Ante suos abbas progressus talia fatat:*

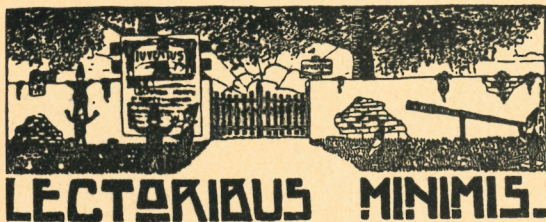
¹⁴ értő   ¹⁵ röpít   ¹⁶ medvebőrből való   ¹⁷ kaca-
gány   ¹⁸ darócból való   ¹⁹ nyereg   ²⁰ vastag
²¹ halálthozó   ²² ember ellen   ²³ sík mezőn
²⁴ fejedelem   ²⁵ kiderül   ²⁶ ragyog   ²⁷ megkezd
²⁸ zaj   ²⁹ elül megy   ³⁰ kísér   ³¹ forgatja magá-
ban   ³² a sors változandóságát   ³³ Győr   ³⁴ veszé-
lyeztetett   ³⁵ kolostor   ³⁶ fából való   ³⁷ levegőbe
³⁸ csúcs   ³⁹ szentelt   ⁴⁰ szerzetesek   ⁴¹ mód   ⁴² ima
⁴³ hő   ⁴⁴ foglalkozik valamivel   ⁴⁵ porhanyít
⁴⁶ tör   ⁴⁷ eke   ⁴⁸ szárít, lecsapol   ⁴⁹ gabona
⁵⁰ műhely   ⁵¹ gép   ⁵² tudásra vágyó   ⁵³ előad
⁵⁴ másol   ⁵⁵ betű   ⁵⁶ fest   ⁵⁷ ügyesen   ⁵⁸ cinóber,
minium   ⁵⁹ pontosan   ⁶⁰ fáradozik   ⁶¹ jellem
⁶² paraszt   ⁶³ fürge   ⁶⁴ apát   ⁶⁵ öreg   ⁶⁶ szem-
től szembe   ⁶⁷ üdvözöl   ⁶⁸ kíván   ⁶⁹ helyben
marad   ⁷⁰ derült   ⁷¹ toporzékoló.

«En pie dux populi, princeps genereose, salutant
Te monachi numenque rogant, ut coepta⁷² benignis
Ominibus foveat tua bellica delque superbum
Coppanum vinci fastumque⁷³ retundier⁷⁴ armis.»⁷⁴
Haec ad verba refert⁷⁵ Stephanus sic voce: «Iuvante
Si Christo mihi contigerit⁷⁶ superare rebelles⁷⁷
Imperioque⁷⁸ meo pacem renovare salubrem,
Me decimam⁷⁹ partem⁷⁹ rerum⁸⁰ victi ducis ante
Hosce viros voveo⁸¹ tibi coenobioque daturum.
Semper in aeternum iubeo mea dicta vereri⁸²
Rectoresque veto regni violare⁸³ fuluros».
Desiit⁸⁴ et motu⁸⁵ digiti⁸⁵ vexilla⁸⁶ levantur
Continuoque⁸⁷ viam totum agmen pergere⁸⁸ coepit.
Signa levi fluitant aura⁸⁹ vestraeque figurae⁹⁰
Resplendent pictae,⁹⁰ sancti Martine, Georgi.

(Ad numerum proximum.)

⁷² vállalat ⁷³ gög ⁷⁴ visszaver fegyverrel (régi inf.) ⁷⁵ válaszol ⁷⁶ sikerül ⁷⁷ lázadó ⁷⁸ birodalom ⁷⁹ tized ⁸⁰ vagyon ⁸¹ fogadok ⁸² tiszteletben tart ⁸³ megsért ⁸⁴ abbahagyta a beszédet ⁸⁵ ujjának mozdulatára ⁸⁶ zászló ⁸⁷ rögtön ⁸⁸ folytat ⁸⁹ szellő ⁹⁰ kép.

Iustitia est maximum decus regum.

Alexander Magnus, rex Macedonum, aliquando in Africa nationem ignotam invenit. Princeps¹ nationis eum in casam duxit eique pomum palmae² aureum, ficum auream, panem aureum ministravit.³

— Vos auro vescimini?⁴ — interrogat Alexander Magnus admirans.

— Tu, credo — inquit princeps — domi habes cibos esculentos; cur ergo ad nos venisti?

— Auro vestro non sum allectus⁵ — respondet Alexander — sed mores vestros cognoscere volo.

— Itaque, quoad libet, mane apud nos.

Interea duo cives ingrediuntur. Unus ait:

— Ab isto homine agrum emi. Cum aram, inveni thesaurum. Hic non⁶ pertinet⁶ ad me,⁶ quia ego tantum⁷ agrum emi, tamen hic homo thesaurum accipere recusat.

— Ego — respondet alter — agrum cum rebus omnibus, quae in eo sunt, vendidi. Ergo emptoris est thesaurus.

— Nonne habes filium? — interrogat princeps.

— Habeo.

— Et tu habes filiam?

— Habeo.

— Si res ita est, filius tuus ducat⁸ uxorem⁸ alterius filiam et thesaurum mariti⁹ habeant.

Alexander Magnus obstupuit.

— Numquid¹⁰ iudicium est iniustum? — interrogat princeps.

— Minime — respondet Alexander — sed mihi novum¹¹ est.

— Quomodo tu hanc rem iudicares?

— Nos utrumque comprehenderemus¹² et thesaurum regi occuparemus.

— Regi? — ait princeps admirans. — Dic, quaeso, lucetne sol apud vos?

— Lucet.

— Pluitne?

— Pluit.

— Mirum! Suntne in tuo regno bestiae et animalia, quae herbis vescuntur?

— Varia genera.

— Si res ita est, certe Deus animalium gratiā dat radios solis et pluviam salubrem;¹³ nam vos homines eam non meremini.

Alexander Magnus rubore¹⁴ perfusus¹⁴ verbis principis assensus est.¹⁵ Deinde ingentem exercitum abduxit.

¹ fejedelem ² datolya ³ felszolgál ⁴ eszik ⁵ csábít ⁶ nem az enyém ⁷ csak ⁸ nőül vesz ⁹ házaspár ¹⁰ vajjon? ¹¹ szokatlan ¹² letartóztat ¹³ jótékony ¹⁴ elpirulva ¹⁵ igazat ad.

Lucius Marius.

Scripsit: Church A. J. In Latinum convertit: Valentinus Fehér.

11. Venatio.¹

Postquam Lucius Theronem et Philareten valere² iussit,² a. d. III. Nonas Nov. cum agmine iter³ ingressus³ est. Cum donum Tharsensium, aureum diadema⁴ regi ferretur,

¹ vadászat ² búcsúzik ³ útnak indul ⁴ fejdísz, ékszer.

agmen caterva⁵ militum protegebat;⁶ mercatores aliique viatores ceperunt occasionem iter in tuto faciendi; quia vero illi quoque comites armatos habebant, agmen ab impetu hostili tutum esse videbatur. Comitatus Anthemius, civis Tharsensis, praerat,⁷ qui tamen, cum esset senex et mollis, munus ducendi mox Lauconi vicario⁸ tradidit.

Toto itinere feliciter confecto ante extremum⁹ Novembrem Pessinum pervenerunt. Postquam et animum et corpus a laboribus itineris laxaverunt,¹⁰ rex diem consilio dixit, in quo legati munera sibi traderent et Lucius litteras¹¹ commendaticias¹¹ ostenderet.

Consilium sub¹² Iove¹² habitum est. Unus e legatis Tharsensibus progressus¹³ longam atque a rhetore elaboratam habuit orationem. Tum munera tradita sunt; quae rex accepta ministro tradidit breviterque gratias egit. Tum Lucius litteras Tullii commendaticias ei praebuit. Quibus perlectis rex dixit:

— Salvere te iubeo. Amicus M. Tullii meus quoque amicus est. Da mihi tempus deliberandi,¹⁴ quomodo virtutibus, quas Tullius adeo praeclaras esse confirmat, ad nostram amborum utilitatem abutar.¹⁵ Tantisper hospes meus eris.

Lucius cum in hospitium revertisset, invenit ibi litteras regis, quibus ad venationem invitatus est. Altero die multo mane loco¹⁶ constituto¹⁶ apparuit.

— Adducite — inquit rex voce blandissima — Irenen ad hospitem Romanum.

Irene erat equa¹⁷ formosissima; tamen Lucius animadvertit naturam atque indolem eius nomini non competere.¹⁸ Nam vix ascenderat, cum equa,¹⁹ ut sessorem deiiceret, circumsilire coepit. Primum pedes priores erexit; Lucius in ephippio²⁰ proclinatus²¹ impetu vehemēti eam in solito statu esse coegit.²² Tum equa saepius in ungues erecta hos motus tamdiu variavit, dum Lucius defatigaretur.²² Is, ut rei finem faceret, arte a servo patris docta usus mirum in modum sibilavit.²³ Hoc audito equa tremere coepit. Lucius, cum equa rursus eum deiicere niteretur, sibilum iteravit, quo bestia brevi sedata²⁴ est. Adolescens a venatoribus secundo²⁵ murmure²⁵ salutatur.

Cum capro²⁶ Dianae immolato faustum²⁷

omen ostensum esset, agmen iter intravit. Loca venationibus apta septem fere milia passuum ab urbe aberant. Silva longe lateque patebat. Per dies complures centum agitadores²⁸ feras coegerant, quae tum in unam silvae partem convenerunt. Ibi terra ab agro alta rupe separata erat; per eam fluvius fluebat. Alveus²⁹ eius quattuor pedes latus erat, sed ceterae partes silvae densissimis erant obsitae virgultis.³⁰ Maximam ferarum partem, si agitadores a tergo rem coeperint, ad hunc exitum fugere oportebat. Rex cum paucis comitibus ibi constitit. Erant tamen alii tres exitus,³¹ ad quos item venatores constituti sunt. Deiotarus iunior, unicus regis filius, una cum Lucio unum e tribus exitibus adiit. Interim alii venatores post agitadores se contulerunt, ut si quae ferae erupissent,³² sternerent.

Venatores in exitu silvae concitati³³ feras exspectabant. Primi lepores apparent, quos pueri sagittis aut canibus immissis excipiunt. Mox grandiores bestiae proveniunt. Rex eo loco stans, qua plurimas transire feras oportebat, nonnullas percutit.

Ubi filius regis stabat, repente ingentissima panthera³⁴ prosilit, sed venatores conspicata³⁵ rursus in silvam se abdit.

— Quale monstrum! — clamat unus ex venatoribus. — Nunquam antehac vidi tantum.

— Quid est nunc agendum? — quaerit Deiotarus iunior.

— Exspectabimus.

Sed cum diu frustra opperirentur, servus reguli,³⁶ Ambiorix herum³⁷ adiit.

— Ego novi sedem³⁸ pantherae.

— Potesne nos adducere?

— Possum.

— Optime; si eam repertam occiderimus, te manu³⁹ mittam.³⁹

⁵ csapat ⁶ védelmez ⁷ élén áll, vezet ⁸ helyettes ⁹ vége előtt ¹⁰ felüdít ¹¹ ajánló levél ¹² szabad ég alatt ¹³ előre lépve ¹⁴ megfontolás ¹⁵ élek valamivel, használok ¹⁶ megállapított helyen ¹⁷ kanca ¹⁸ illik ¹⁹ lovas ²⁰ nyereg ²¹ előre hajolva ²² elfárad ²³ fűtyül ²⁴ lecsillapodik, megszelidül ²⁵ helyeslő morajjal ²⁶ kecske ²⁷ szerencsés ²⁸ hajtók ²⁹ meder ³⁰ cserjés ³¹ ki-menet ³² kitör ³³ izgatottan ³⁴ párdúc ³⁵ meglát ³⁶ királyfi ³⁷ úr, ³⁸ tartózkodási hely ³⁹ fel-szabadít.

Servus venatores in silvam ducit. Mox animalis vestigia reperiunt. Sic indagando⁴⁰ ad ostium speluncae⁴¹ perveniunt.

— Certone scis — quaerit regulus — hunc unum esse speluncae introitum?

— Huius rei oblitus sum — respondet servus. — At si quem repperero, ingrediar et bis fistulam⁴² inflabo.

Servus discedit. Hora post venatores sonum fistulae percipiunt.⁴³

— Agedum! — clamat regulus; — si fera prorsus⁴⁴ adest, inter duo⁴⁵ pericula⁴⁵ ponetur.⁴⁵

Tum venatores se movere incipiunt; anteit adolescens quidam Galata, deinde regulus, post Lucius sequuntur; post eos comites venabula⁴⁶ taedasque⁴⁷ portant. Cum centum fere passus ab introitu essent, ductor constitit.

— Video feram — inquit susurrans.⁴⁸

Comites paucas taedas accendunt; ad earum lumen in aditu latebrarum⁴⁹ pantheram iacentem conspiciunt.

Regulus primus eam percutere vult, sed adolescens ille Galata, cui vita reguli commissa erat, loco non cessit.

— Coniice igitur venabulum⁵⁰ — ait Deiotarus.

Sed quia locus, ubi fera cubabat, satis obscurus erat, venabulum tantummodo pellem strinxit⁵¹ et in rupem impactum est.⁵² Panthera numero virorum perterrita se convertit et ad alterum aditum fugit. Viri subsequuntur. Via subito flexa⁵³ et rima⁵⁴ visa est, ubi servus praemissus stabat. Is venabulum in armum⁵⁵ bestiae infixit; sed illa pedis ictu Ambiorigem prosternit et lateri horrendum vulnus infert. Eodem momento temporis tres cultri⁵⁶ in corpus immane penetrant. Panthera mortua corrui.

Servus, cuius letiferum⁵⁷ vulnus sanguine manabat, mox exspiravit. Corpus eius in lectica⁵⁸ positum et pallio⁵⁹ coopertum reportatur.

Postero die rex Lucium arcessivit⁶⁰ et postquam res ab eo gestas audivit, sic eum allocutus est:

— Summo opere velim apud me te retinere atque filio meo addere. Multo quidem maior est, quam ut discipulus esse possit tuque

peradolescens⁶¹ educator esses; tamen vos optimos amicos fore spero. Latine cum eo loqueris, nam licet hac lingua satis comode⁶¹ verba⁶² faciat,⁶² tamen quod ad tenorem⁶³ attinet, multa sunt ei discenda. Ante omnia conare eum talem facere, qualis tu es.

Lucius, qui melius optare munus non poterat, grato animo consilium⁶⁴ accepit.

(Ad numerum proximum.)

⁴⁰ nyomozva ⁴¹ barlang ⁴² sip ⁴³ meghal
⁴⁴ egyáltalában ⁴⁵ két tűz közt ⁴⁶ gerely ⁴⁷ fáklya
⁴⁸ suttogással ⁴⁹ rejték hely ⁵⁰ gerely ⁵¹ horzsol
⁵² beleütődik ⁵³ eltér ⁵⁴ rés ⁵⁵ szügy ⁵⁶ kés
⁵⁷ halálos ⁵⁸ hordágy ⁵⁹ köpeny ⁶⁰ hivatta ⁶¹ igen
fiatal ⁶² könnyedén beszél ⁶³ hangsúly ⁶⁴ terv.

In pavimentum currus despuere vetitum est.

Palocius¹ quidam, curru vi electrica moto proficiscens, quia fumum² tabaci³ ore flare² vetitum est, saepenumero spuebat. Ductor currus monstrat ei tabulam, quae in pavimentum currus despuere vetat. Palocius indignatur:

— Ego non spuo in pavimentum. Ecce, in aera spuo; me invito cadit in pavimentum.

Processio.

Palocius quidam e caupona domum titubans³ redit. In via pedem caputque offendit⁴ ad trabes ferreas, quibus lampades tenentur. Transit ad partem viae alteram, sed ibi obviam ei sunt trabes, quae fluctum⁵ electricum⁵ portant. Iracundus exclamat:

— Quid est, hodie omnes mei cives caeci sunt? — Mox de via decedens:

— Exspectabo, dum haec longa processio me praetereat.

¹ az egyszeri palóc ² dohányozni ³ dülöngélni
⁴ beleütözik ⁵ villanyoszlop.

Aestas et hiems.

Palocius quidam interrogatus, essetne aestas fervidior an hiems gelidior? — respondit:

— Hieme iam saepius vidi fluvium Ipoly⁶ frigore concretum,⁷ sed aestate nunquam effervescere! *P. Farkas.*

Ratio⁸ agendi⁸ optima.⁸

— Contigit⁹ — ne, vicina, liberari ab iis, qui in domo tua habitabant?

— Tandem!

— Et quomodo?

— Canere didici!

In taberna.¹⁰

Mercator: Vis — ne, puerule, saccharum¹¹ emere?

Puerulus: Ego vellem, sed matercula saponem¹² me misit emptum.

Verum dixit.

Pater: Videbat — ne magister tuum pensum? ¹³

Puer: Vidit.

Pater: Et non sensit, me in scribendo te adiuvisse?

Puer: Non!

Pater: Et quid dixit?

Puer: Me quotidie stultiorem fieri.

Franciscus Nagy.

Si...

Puerulus in via lacrimas uberes profundit. *Senex quidam* (benigne) Cur lacrimas, mi fili?

Puerulus: Perdidit viginti nummulos et nunc dulcia¹⁴ emere non possum.

Senex (viginti nummulos puero dans) Ecce, mi fili!

Puerulus vehementius lacrimas effundit.

Senex admirans: Quare fles denuo?

Puerulus: Fleo, domine, quia, nisi pecuniam amissem, nunc iam quadraginta nummos haberem. *Adelhaide e c. Hadik.*

Casus pugilatoris.¹⁵

Pugilator variis victoriis clarus in taberna¹⁶ coffeam¹⁷ sibi afferri iubet. Sed antequam exhaurire eam potuisset, ab amico evocatur.

Ne quis coffeam ebibere auderet, in schedula¹⁸ reliquit admonitionem:

«Coffeam hic reliquit Benkóczi, pugilator celeberrimus.»

Paulo post reversus admirans videt coffeam exhaustam et in schedula admonitioni adscripta haec:

«Hanc coffeam exhausit Krausz, cursor in Europa celerrimus». ¹⁹

Quota hora?

Latro (ad furem): Quota hora est?

Fur: Statim promam horologium meum e funda²⁰ — istius heri et dicam.

Rimae doliorum.

Caupo (querens): Heu me infelicem! Plena est cella²¹ mea aquis!

Hospes (callide): Tanta rimae²² in doliis tuis factae²² sunt?

In vivario.²³

In vivario puer et puella psittacum²⁴ admirantur.

Puer digito attrectat et irritat avem. Psittacus, quas doctus est, vocibus inclamat eum:

— Stultus! Asinus! Nequam!

Parvuli conterriti fugam capessunt.

Cum demum constitissent, puella increpat puerum:

— Videsne, te ubique terrarum iam norunt. *Felicianus Gondán dr.*

⁶ Ipoly folyó ⁷ befagyva ⁸ módszer ⁹ sikerült
¹⁰ üzletben ¹¹ cukorka ¹² szappan ¹³ feladat
¹⁴ édesség ¹⁵ box-bajnok ¹⁶ korcsma ¹⁷ kávé
¹⁸ cédula ¹⁹ európai futóbjnok ²⁰ zseb ²¹ pince
²² megreped ²³ állatkert ²⁴ papagály.

Sepulchra caesarum.

Romani, quo vexilla victores portaverant et populos sub potestatem redegerant, etiam cultum¹ atque humanitatem¹ secum tulerunt. Qua de causa omnibus locis, quos suae² ditionis² fecerant, monumenta reperiuntur temporum antiquorum. Imprimis autem Romae quotidie effodiuntur statuae, ruinae

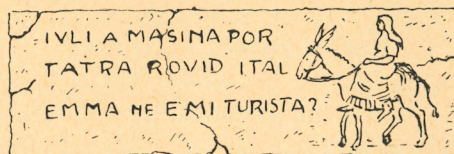
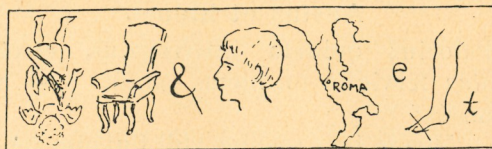
¹ műveltség ² meghódít.

aedium cet, quia Roma hodie super antiquam aedificata est. In ephemeridibus³ nuper legere potuimus, cum ruinae theatri Augusti effoderentur in Monte Palatino, illius mausolei, quo caesares in sepulchro condebantur, cellas repertas esse. In cellarum marmore hi tituli leguntur: *Marcellus C. F.*⁴ *Gener Augusti caesaris* et *Octavia F.*⁵ *sororis Augusti caesaris*.

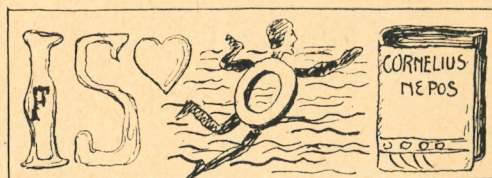
Brindisii aquae⁶ ductum⁶ aedificantes statum Veneris marmoream effoderunt.

³ ujság   ⁴ filius   ⁵ filia   ⁶ vízvezeték.

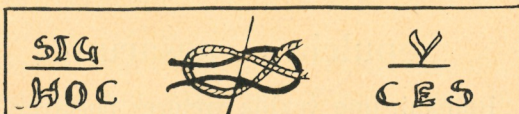
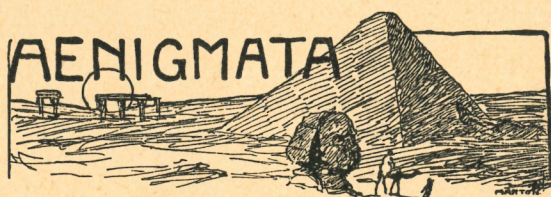
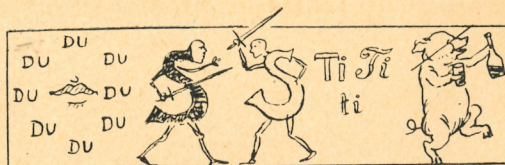
Solutiones aenigmatum Numeri I.

1. apis, Apis, 2. pālus-pālus. 3. Mens sana in corpore sano. 4. Usus magister optimus, 5. Aurora Musis amica. 6. Multum, non multa.

Aenigmata rite dissolverunt.

Sophiani classis VII. (Budapest), Rosalia Unger (Kaposvár), Berbuch II. Majoros III., Borsányi, Dörflinger, Filkorn, Koch, Mátrai, Schneider, Szakál, Tóth, Walter, Zibolen IV., Bedő, Szöllösy, Friedmann, Heller, Grosz, Kárpáti, Havas, Fülöp, Almásy, Szabó VII. cl. discipuli realgimnasii Ujpestinensis. Adelhaida e comitibus Hadik, Irene Stoll (Tata), Josephus Valló (Budapest).

Franciscus Nagy.

A. e com. *Hadik*. Libenter Te saluto inter lectores Iuventutis. Salse dictum legere potes. Aenigma tuum crucis modo solvendum mittas, velim. *Scintilla*, quod promisisti, expecto. *Ernestus Goerlich*, *Vindobona*. Gratias pro libello. Legenda publicabitur in numero proximo *Hadrianus Fejér*. Gratias, vir doctissime.

Moderator ephemeridis: E. KEMENES dr. O. S. B. *Budapest, VIII., Baross-u. 62.*

ad quem litterae quaecunque mittantur.

Sumptibus moderatorum ephemeridis:

Magyar Középiskola. (Praeses: ACSAY ISTVÁN dr.)